

- Kotler, F. (2023). *Osnovy marketynhu. Klasychne vydannia* [Fundamentals of marketing. Classic edition]. Naukovyi svit. Kyiv.
- Makhsma, M. B. (2024). Posylennia motyvatsii personalu yak faktor konkurentospromozhnosti pidpriemstva [Strengthening staff motivation as a factor in enterprise competitiveness]. *Problemy ekonomiky*, 2, 167–173.
<https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-2-167-173>
- Porter, M. (2020). Konkurentna stratehiia. Tekhniky analizu haluzei i konkurentiv [Competitive strategy. Techniques for analyzing industries and competitors] (N. Koshmanenko – Trans.). Nash format. Kyiv.

- Zachosova, N. V., Nosan, N. S., & Savranskyi, A. O. (2025). Rozrobka konkurentnoi stratehii pidpriemstva iz vykorystanniam instrumentiv proiektnoho menedzhmentu pid vplyvom ryzykiv voiennoho chasu [Development of a competitive enterprise strategy using project management tools under the influence of wartime risks]. *Kyivskyi ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, 8, 60–65.
<https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-8-8>

УДК 338.436.33
JEL: L52; O13; O21; Q10; Q19
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-9-246-253>

СТРУКТУРНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В СУЧАСНОМУ СВИНАРСТВІ

©2025 ПОЛІЩУК О. А., КУРНАЄВ А. О., ПОЛІЩУК О. Т.

УДК 338.436.33
JEL: L52; O13; O21; Q10; Q19

Поліщук О. А., Курнаєв А. О., Поліщук О. Т. Структурно-методологічні аспекти бізнес-планування в сучасному свинарстві

У статті досліджено структурні та методологічні аспекти бізнес-планування в галузі сучасного свинарства. Завдяки високим показникам рентабельності свинарство є інвестиційно привабливим, проте успішна реалізація проєктів потребує чіткого та детального планування. Виявлено, що, незважаючи на значний внесок українських науковців у теорію бізнес-планування, методологічні особливості розробки планів для свинарства в умовах воєнного стану залишаються маловивченими, що зумовлює актуальність дослідження. Метою роботи є систематизація ключових розділів бізнес-плану (резюме, аналіз ринку, фінансовий і виробничий плани) та надання практичних рекомендацій щодо їх заповнення. Розглянуто підходи до аналізу ризиків (SWOT), вибору технологій (обладнання, генетика), організації управління та фінансового обґрунтування проєкту. Зроблено висновок, що детальний передінвестиційний аналіз є запорукою успішної реалізації проєкту, оскільки він дозволяє мінімізувати ризики, підвищити його інвестиційну привабливість та забезпечити стійкий розвиток у довгостроковій перспективі. Розглянуто також залежність обсягу бізнес-плану від масштабу проєкту, зазначаючи, що для великих комплексів необхідна розширена документація. Надано детальну характеристику кожного розділу бізнес-плану, підкреслюючи його значення для залучення інвестицій та ефективного управління. Запропоновано такі типові розділи: резюме; аналіз ринку, конкурентне середовище; аналіз цін на живець свиней; інвестиційна привабливість галузі; характеристика проєкту; організаційний план та управління персоналом; виробничий план; технологія виробництва; інженерні комунікації та інфраструктура; сировинне забезпечення проєкту; фінансовий план; стратегія фінансування проєкту. Запропоновано враховувати специфіку галузі, зокрема вимоги щодо біобезпеки, санітарно-захисних зон і технологічних рішень, що є критичними для життєздатності проєкту. Зроблено висновок, що якісно розроблений бізнес-план є основою для мінімізації ризиків, підвищення інвестиційної привабливості та забезпечення сталого розвитку підприємства.

Ключові слова: бізнес-план, інвестиції, інвестиційна стратегія, свинарство, аграрний бізнес, інвестиційний клімат.

Рис.: 2. Бібл.: 8.

Поліщук Олександр Анатолійович – кандидат економічних наук, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна), директор ООО «Макро 2019» (вул. Вінницька, 49А, смт Сутиски, 23320, Україна)

E-mail: isepi@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5758-4399>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/C-8935-2018>

Курнаєв Андрій Олександрович – технічний консультант представництва «Біг Дачмен Інтернешнл ГмбХ» (вул. Спаська, 30а, Київ, 04070, Україна)

E-mail: akurnayev@bigd.kiev.ua

Поліщук Олена Тимофіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: o.polishchuk@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2903-1885>

UDC 338.436.33
JEL: L52; O13; O21; Q10; Q19

Polishchuk O. A., Kurnayev A. O., Polishchuk O. T. The Structural and Methodological Aspects of Business Planning in Modern Pig Farming
The article examines the structural and methodological aspects of business planning in the field of modern pig farming. Due to high profitability indicators, pig farming is investment-attractive; however, successful project implementation requires clear and detailed planning. It is found that, despite the significant contribution of Ukrainian scientists to the theory of business planning, the methodological specifics of developing plans for pig farming under martial law

conditions remain insufficiently studied, which makes this research relevant. The aim of the work is to systematize the key sections of a business plan (executive summary, market analysis, financial and production plans) and to provide practical recommendations on how to complete them. Approaches to risk analysis (SWOT), technology selection (equipment, genetics), management organization, and financial substantiation of the project are considered. It is concluded that a detailed pre-investment analysis is crucial for the successful implementation of a project, as it helps minimize risks, increase its investment attractiveness, and ensure sustainable long-term development. The dependence of the business plan's volume on the project's scale was also examined, noting that large complexes require more comprehensive documentation. A detailed description of each section of the business plan is provided, highlighting its importance for attracting investments and efficient management. The following typical sections were proposed: executive summary; market analysis and competitive environment; analysis of piglet prices; industry investment attractiveness; project description; organizational plan and personnel management; production plan; production technology; engineering communications and infrastructure; raw material supply for the project; financial plan; project financing strategy. It is proposed to take into account the specifics of the industry, in particular the requirements for biosafety, sanitary protection zones, and technological solutions that are critical for the project's viability. It is concluded that a well-prepared business plan is the basis for minimizing risks, enhancing investment attractiveness, and ensuring sustainable development of the enterprise.

Keywords: business plan, investments, investment strategy, pig farming, agribusiness, investment climate.

Fig.: 2. Bibl.: 8.

Polishchuk Oleksandr A. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Corporate and Spatial Economics, Vasyl Stus Donetsk National University (21 600-richchia Str., Vinnytsia, 21021, Ukraine), Director of the "Makro 2019" LLC (49A Vinnytska Str., Sutysky, 23320, Ukraine)

E-mail: isepi@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5758-4399>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/C-8935-2018>

Kurnayev Andriy O. – Technical Consultant of the Representative Office of Big Dutchman International GmbH (30a Spaska Str., Kyiv, 04070, Ukraine)

E-mail: akurnayev@bigd.kiev.ua

Polishchuk Olena T. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Corporate and Spatial Economics, Vasyl Stus Donetsk National University (21 600-richchia Str., Vinnytsia, 21021, Ukraine)

E-mail: o.polishchuk@donnu.edu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2903-1885>

Завдяки високій рентабельності свинарство сьогодні стає все більш привабливим для інвестицій. Проте для того, щоб бізнес був успішним, необхідно мати чітко структурований бізнес-план. Цей ключовий документ служить стратегічною основою для всіх етапів розвитку підприємства, допомагаючи організувати його діяльність. Він є незамінним інструментом для оцінки ринкової ситуації, оскільки дозволяє вивчити попит на свинину, проаналізувати конкурентне середовище та визначити шляхи для посилення власної конкурентоспроможності.

Крім того, бізнес-план деталізує ключові виробничі процеси, включно з вирощуванням, годівлею та реалізацією продукції. Він забезпечує основу для моніторингу, дозволяючи своєчасно коригувати стратегії. Цей документ також використовується для ведення переговорів із постачальниками та ветеринарними службами, а також для залучення кваліфікованих кадрів.

В Україні питання розробки бізнес-планів досліджували такі науковці. Ярослав Костецький – досліджував питання ефективності сільськогосподарського виробництва. Його праці є основою для аналізу ефективності бізнес-проектів [2]. Петро Саблук – дослідник аграрної економіки, який вивчав питання ціноутворення, фінансового аналізу та ринкової кон'юнктури в сільському господарстві [7]. Анатолій Поддєрьогін – роботи присвячені фінансовому менеджменту, що безпосередньо пов'язано з бізнес-

плануванням [5]. Тетяна Олійник – дослідниця, яка фокусується на питаннях, пов'язаних із формуванням грошових потоків та розвитком аграрних підприємств. Її роботи допомагають зрозуміти вплив регіональних факторів на бізнес-планування [3]. Марія Сороківська – досліджувала питання управління фінансами підприємств, що є невід'ємною частиною бізнес-планування [8].

Незважаючи на те, що ці науковці зробили вагомий внесок у розвиток теорії та практики бізнес-планування, питання розробки методологічних особливостей саме галузі свинарства під час воєнного стану залишаються невирішеними, що зумовлює потребу в проведенні додаткових наукових пошуків.

Метою статті є комплексний аналіз та систематизація структурних і методологічних аспектів бізнес-планування в сучасному свинарстві та розробка практичних рекомендацій щодо складання бізнес-плану, що допоможуть підприємцям мінімізувати ризики та підвищити інвестиційну привабливість проектів.

Бізнес-план для свинарства – це стратегічний, комплексний документ, що деталізує концепцію інвестиційного проекту з метою створення, модернізації чи розширення свиногокомплексу. Він служить дорожньою картою для запуску та розвитку бізнесу, обґрунтовуючи його економічну доцільність, технологічну ефективність і фінансову привабливість.

Аналіз досвіду роботи як іноземних, так і вітчизняних підприємців дозволяє розробити методику складання бізнес-плану саме для свинарства, включно з його основними розділами та структурою. Проектування є ключовим етапом інвестиційного процесу, що передбачає створення комплексу технічної документації, яка містить техніко-економічне обґрунтування, схеми та технологічні й конструктивні розрахунки, необхідні для створення нового підприємства або модернізації (реконструкції) існуючого.

Підходи до розробки бізнес-плану варіюються залежно від характеру та розмірів інвестиційного проекту. Для великих свинокомплексів (більше 1000 свиноматок), які потребують значних капіталовкладень, необхідно створити детальний бізнес-план (40–50 сторінок) через підвищений ризик для інвестора та потребу в залученні відповідних експертів. Для менших інвестиційних проектів можливе складання скороченого варіанта бізнес-плану (10–15 сторінок), який можна уточнити та доповнити за потреби.

На рис. 1 наведено типові розділи бізнес-плану для свинокомплексу. Розглянемо їх більш детально.

РОЗДІЛ 1. РЕЗЮМЕ

Цей розділ складається після завершення всіх частин бізнес-плану, але розміщується на початку. На основі резюме інвестор швидко оцінює,

чи відповідає проект його інвестиційній стратегії, чи співвідноситься він із наявними ресурсами, і чи влаштовують його ключові параметри плану. Резюме містить стислий опис інвестиційного проекту та вказує загальний обсяг необхідних коштів на момент створення бізнес-плану. Ключові пункти, що вказуються в резюме:

- ✦ *Назва, суть і мета проекту.* Описується місце знаходження підприємства, заплановані обсяги виробництва.
- ✦ *Обсяг інвестицій.* Зазначається загальна вартість проекту, а також потреба у власному капіталі та додатковому фінансуванні.
- ✦ *Основні економічні показники проекту:* виручка від реалізації, собівартість, чиста теперішня вартість (NPV), внутрішня норма прибутковості (IRR), період окупності.
- ✦ *Організаційно-правова форма реалізації проекту.* Відзначається, чи це буде нове підприємство, чи реконструкція діючого. Його організаційно-правова форма (ТОВ, АТ тощо).
- ✦ *Форма участі інвестора в проекті:* з визначенням максимальної частки інвестора в акціонерному капіталі, надання кредиту, створення спільного підприємства та ін.
- ✦ *Унікальність і спрямованість проекту.* Зазначається, як реалізація проекту сприятиме економічному зростанню та розвитку території, на якій він буде розміщений, ство-

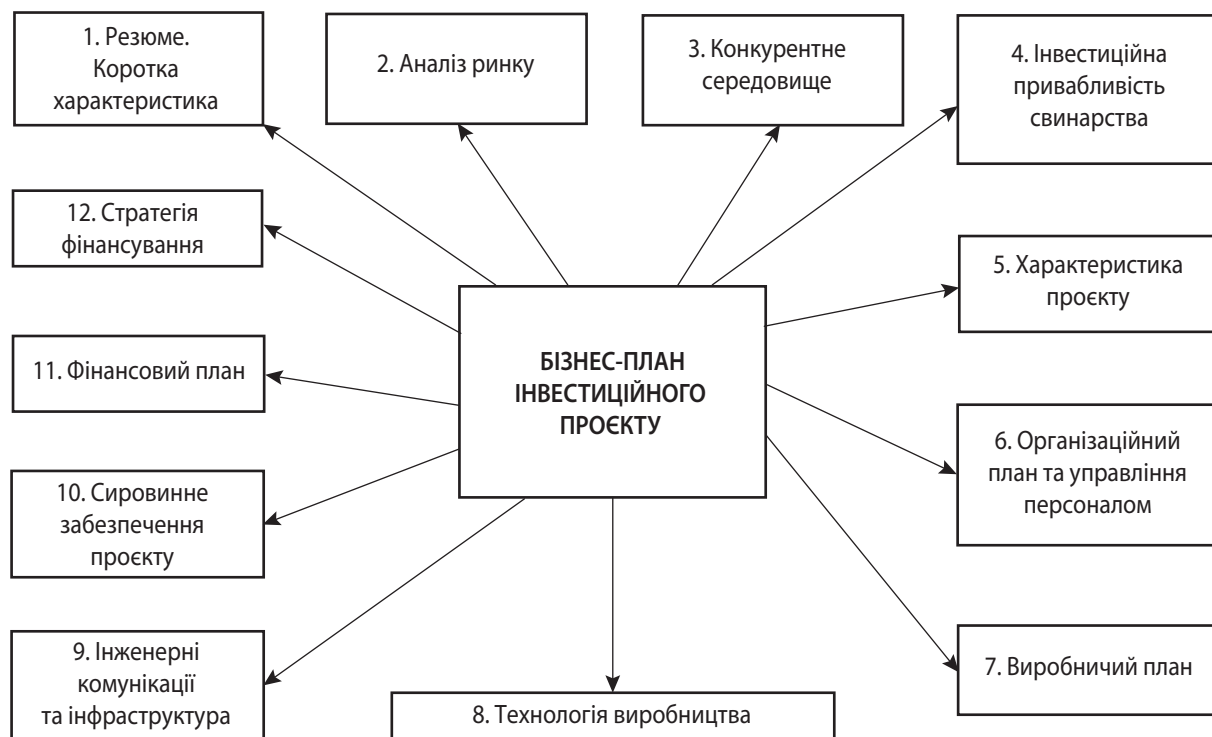

Рис. 1. Розділи бізнес-плану інвестиційного проекту у свинарстві

ренню нових робочих місць, збільшенню обсягу податкових відрахувань до бюджетів різних рівнів, стимулюванню розвитку супутніх галузей і малого бізнесу, покращенню екологічної безпеки та епізоотичної стабільності регіону, тощо.

- ★ *Фінансові гарантії проекту.* Вказуються строк і графік погашення кредиту, а також гарантійні умови: застава майна тощо.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РИНКУ СВИНИНИ. СПОЖИВАННЯ СВИНИНИ

У цьому розділі оцінюється, як зовнішнє середовище впливає на перспективи та ефективність інвестиційного проекту. Аналізується відповідність галузевої спрямованості проекту пріоритетам розвитку економіки України. Крім того, досліджується ринок м'яса – як один із найбільш значущих сегментів продовольчого ринку України, виробництво та споживання свинини в Україні та по її регіонах. Аналізується цінова динаміка, обмежувальні фактори на ринку свинини, експорт та імпорту свинини за відповідні періоди.

РОЗДІЛ 3. КОНКУРЕНТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Цей пункт передбачає стислу характеристику конкурентів та їхньої продукції. Досліджуються основні конкуренти в регіоні за допомогою SWOT-аналізу, оцінюючи такі параметри.

Сильні сторони. Це внутрішні переваги, які дають свинофермі конкурентну перевагу: технології, генетика, персонал, розташування, фінанси, репутація.

Слабкі сторони. Це внутрішні недоліки, які обмежують ефективність роботи (застаріле обладнання, недостатня кваліфікація персоналу, плінність кадрів, дорога логістика, низькі показники продуктивності, недостатній рівень біобезпеки, високе боргове навантаження, залежність від кредитів).

Можливості. Це зовнішні фактори, які можуть сприяти розвитку свиноферми (зростання попиту, державна підтримка, нові інновації).

Загрози. Це зовнішні фактори, які можуть завдати шкоди бізнесу (ризик поширення небезпечних хвороб, як-от АЧС, коливання цін, конкуренція, інфляція, посилення екологічних чи ветеринарних вимог, форс-мажор: військові дії чи природні катаклізми).

РОЗДІЛ 4. ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ГАЛУЗІ. АНАЛІЗ ЦІН НА ЖИВЕЦЬ СВИНЕЙ

У цьому розділі досліджують регіональні ціни на живець свиней, тренди ринку свинини, інвестиційну привабливість свинарства. Також зазначаються основні тенденції та здобутки. Необхідно

проаналізувати як поточний, так і прогнозований стан ринку.

Далі вивчається потенційна ємність ринку – це загальна сума грошей, яку споживачі певного регіону готові витратити на товари за певний час (місяць або рік). Цей показник залежить від багатьох факторів, зокрема соціальних, кліматичних і національних особливостей, але найбільше – від економічних, як-от рівень доходів, структура витрат та інфляція [6, с. 42–43].

РОЗДІЛ 5. ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЄКТУ

У цьому розділі зазначається конкретне місце розташування об'єкта. Потрібно дослідити інвестиційну привабливість регіону, а також потенційні переваги обраної ділянки з точки зору її близькості до ресурсів (сировини, робочої сили) та ринків збуту. Крім того, важливо визначити ринкову вартість земельної ділянки та сусідніх територій, вивчити особливості навколишнього середовища та оцінити вплив проекту на нього.

Згідно з державними будівельними нормами та нормами АПК (ДБН Б.2.4-3-95 і ВНТП-АПК-02.05) санітарно-захисна зона, тобто відстань від свиноферми з дорожцями і відгодівлею свиней продуктивністю від 12 тис. до 54 тис. голів на рік до найближчого населеного пункту чи житлового сектора (місць постійного перебування людей), має становити 1500 м. Для свиноферм продуктивністю до 12 тис. голів на рік санітарно-захисна зона становить 500 м.

Територія свинокомплексу повинна мати огорожу та відокремлюватися від найближчої житлової забудови санітарно-захисною зоною, описаною вище. Мінімальна можлива відстань від корпусів свиноферми до цеху переробки комбікормів має становити 100 м, до складу зернових – 50 м.

Наводиться Генеральний план території будівництва (реконструкції) свинокомплексу, плани будівництва та реконструкції із маркуванням і нанесенням усіх господарських будівель та споруд. Загальний Генеральний план і детальний план усіх будівель і споруд, як правило, наводяться в додатках до проекту.

Для утримання свиней існують два основні варіанти щодо приміщень: реконструкція наявних або будівництво нових. Хоча реконструкція може здатися дешевшим рішенням, її вартість може сягнути до 95% від ціни нового будівництва. Натомість зведення нових приміщень потребує значних інвестицій, але в результаті ви отримуєте об'єкт, який повністю відповідає сучасним зооветеринарним, санітарним, технологічним та естетичним стандартам. Це безпосередньо впливає на продуктивність. Після завершення будівництва або ре-

конструкції приміщення необхідно обладнати. Зауважте, що вартість сучасного обладнання часто є порівняною з вартістю самої будівлі.

РОЗДІЛ 6. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ПЛАН ТА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Керування свинокомплексом – це багатогранний процес, що вимагає системного підходу. Для досягнення ефективності та рентабельності необхідна чітка організаційна структура, кваліфікований персонал, а також упровадження сучасних технологій. По суті, такий комплекс є великим промисловим підприємством, де кожен етап виробництва безпосередньо впливає на його загальну прибутковість.

Зазначається загальна схема управління проектом свинарства, організаційна структура свинокомплексу – із штатним розписом і посадовими інструкціями та функціональними обов'язками всіх працівників. Типова організаційна структура наведена на *рис. 2*.

Крім того, зазначається кількість усіх працівників, формується місячний фонд оплати праці із прогнозом на 3 роки. Формування місячного фонду оплати праці (ФОП) є критично важливим для кількох ключових цілей. Це не просто формальність, а фундаментальний інструмент для фінансового планування, контролю та оцінки життєздатності проекту. Це дає можливість зробити:

1. Точний фінансовий прогноз.

Реалістичний розрахунок витрат. Фонд оплати праці (ФОП) – це одна з найбільших статей операційних витрат свиноферми. Прогнозування ФОП на 3 роки дозволяє з високою точністю розрахувати прогноз руху грошових коштів (*Cash Flow*) та прогноз прибутків і збитків. Це допомагає уникнути фінансових «сюрпризів» і підготуватися до майбутніх грошових відтоків.

Визначення точки беззбитковості. Точні дані про витрати на персонал дозволяють коректно розрахувати точку беззбитковості. Це дає розуміння, скільки продукції потрібно продати, щоб покрити всі постійні та змінні витрати, включно із зарплатами.

2. Оцінка інвестиційної привабливості.

Довіра інвесторів. Для інвесторів і банків детальний прогноз ФОП демонструє, що ви ґрунтовно підійшли до планування. Це показує, що ви усвідомлюєте реальні витрати на ведення бізнесу, а не просто прикидаєте «на око». Це підвищує довіру до проекту.

Оцінка рентабельності. Витрати на оплату праці безпосередньо впливають на собівартість продукції та, відповідно, на рентабельність. Прогнозуючи ці витрати, ви можете оцінити, наскільки прибутковим буде проект у довгостроковій перспективі.

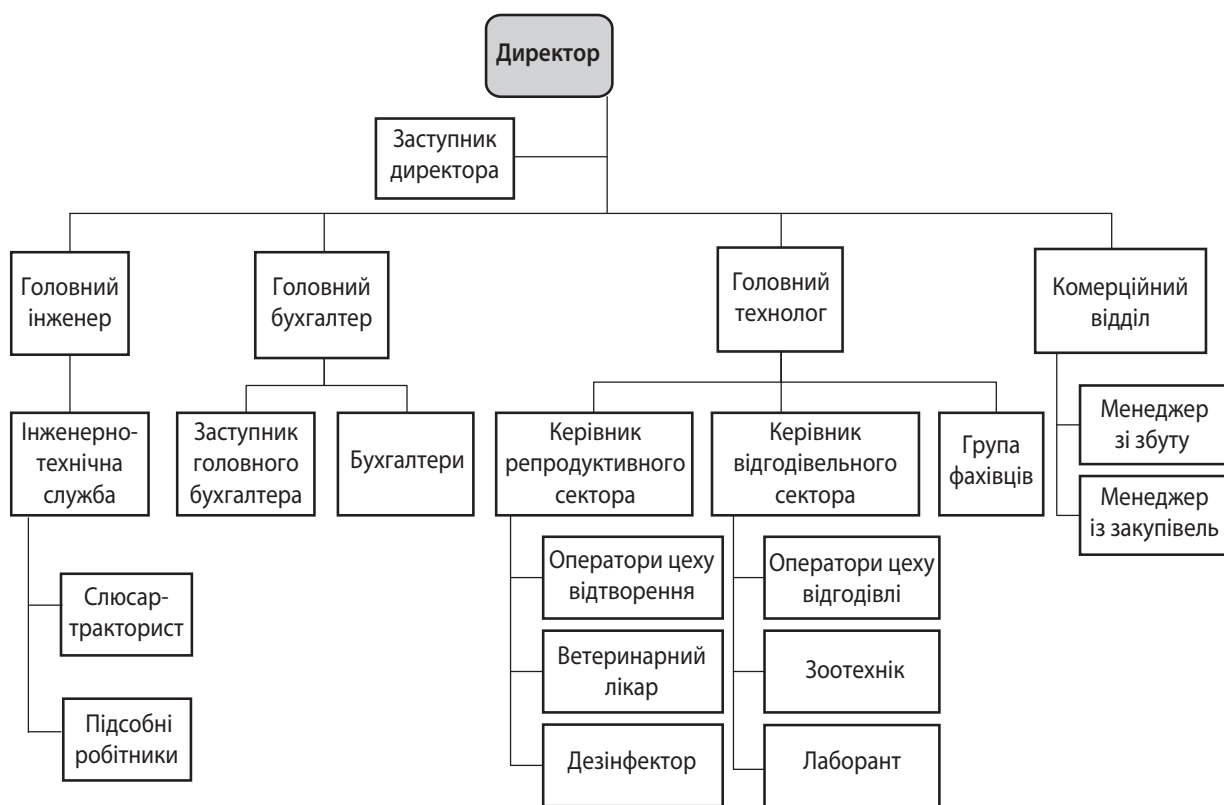

Рис. 2. Типова організаційна структура сучасного свинокомплексу

3. Управління та контроль.

Бюджетування. Місячний план ФОП служить основою для бюджетування та контролю за фактичними витратами. Керівництво може порівнювати планові показники з фактичними та вчасно вживати заходів у разі значних відхилень.

Планування персоналу. Прогноз ФОП на 3 роки дозволяє спланувати найм, утримання та мотивацію персоналу. Він допомагає визначити, коли і яких фахівців потрібно наймати, враховуючи зростання виробництва. Також можна спрогнозувати можливе зростання зарплат, що є важливим для утримання кваліфікованих кадрів.

Формування місячного фонду оплати праці з прогнозом на 3 роки перетворює абстрактну бізнес-ідею на конкретний, вимірюваний фінансовий план. Це дає змогу ефективно керувати бізнесом, приймати обґрунтовані рішення та успішно залучати зовнішнє фінансування.

РОЗДІЛ 7. ВИРОБНИЧИЙ ПЛАН

Виробничий план свиногокомплексу описує повний процес реконструкції будівель та споруд, виробництва свинини – від отримання потомства до реалізації готової продукції. Він демонструє, як підприємство функціонуватиме, які технології використовуватиме та як забезпечуватиме необхідні обсяги виробництва.

Визначається загальний обсяг запланованого випуску свиней у середньому на рік при виході комплексу на проектну потужність.

У проєкті необхідно передбачити такі особливості технології вирощування: генетика, потужність свиногокомплексу, загальна кількість відгодюваних голів на рік, технологія утримання, система видалення гною, лінії годівлі, система мікроклімату (опалення, охолодження), умови утримання поросят на дорощуванні від 6 до 30 кг, можливість вирощувати власне ремонтне поголів'я, заплановане місце під зберігання комбікорму на півроку, централізована подача корму, система годівлі на супопросі, наявність комбікормового заводу, будівництво лагун для зберігання гною, будівництво сонячної електростанції (за потреби).

На основі цих розрахунків формуються загальні витрати на реалізацію проєкту. Далі розписується весь перелік обладнання (системи годівлі, вентиляції, опалення, водозабезпечення, охолодження, утримання) із актуальними цінами та комерційними пропозиціями, які розміщують у додатках до бізнес-плану. Також вивчаються роботи, які вже були виконані за даним проєктом за рахунок власних джерел ще до складання бізнес-плану інвестиційного проєкту, але які є його невід'ємною частиною.

РОЗДІЛ 8. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА

У цьому розділі детально описується весь виробничий цикл. Він має бути конкретним, технічно обґрунтованим і відповідати обраній моделі бізнесу.

1. Організація виробничого циклу.

Новий свиногокомплекс повинен базуватися на сучасному інтенсивному енергозберігаючому виробництві. Необхідно використовувати сприятливі та усувати негативні елементи традиційної промислової технології.

2. Характеристика стада та виробничі показники.

Генетика – зазначається обрана порода або гібрид свиней із обґрунтуванням цього вибору.

Ключовими показниками при розробці бізнес-плану є:

- кількість опоросів на свиноматку на рік;
- кількість поросят, народжених на опорос;
- кількість відлучених поросят на свиноматку на рік;
- середньодобові прирости на кожній стадії (дорощування, відгодівля);
- конверсія корму (співвідношення витраченого корму до приросту ваги);
- відсоток падежу;
- середня забійна вага.

Ці виробничі показники є своєрідним мостом між технологією та економікою. Вони перетворюють технічні параметри на фінансові результати, що є критично важливим для бізнес-плану.

3. Опис технологічних стадій.

Відтворення. Необхідно деталізувати процес утримання свиноматок, хряків, методи осіменіння (штучне), технологію групового утримання.

Опорос. Опис умов утримання в опоросних верстатах, системи обігріву для поросят й особливості годівлі свиноматок у цей період.

Дорощування. Терміни та умови відлучення, тип приміщень і спеціалізована програма годівлі для молодняку.

Відгодівля. Опис технології відгодівлі до забійних кондицій, раціони годівлі та тривалість цього етапу.

4. Ветеринарно-санітарні заходи та біобезпека.

Біобезпека. Системи біобезпеки (санітарно-захисна зона, дезбар'єри, контроль доступу) для запобігання поширенню інфекцій, зокрема АЧС.

Ветеринарний контроль. Графік вакцинацій, профілактичних обробок і система моніторингу здоров'я стада.

РОЗДІЛ 9. ІНЖЕНЕРНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

У цьому розділі наводиться ґрунтовна техніко-економічна оцінка всіх систем, що забезпечують

функціонування свиноферми та її інфраструктури. Цей аналіз підтверджує технічну спроможність проекту, його відповідність галузевим стандартам і здатність мінімізувати операційні ризики, які притаманні свинарству. Основними системами є:

1. Забезпечення електроенергією.
2. Водопостачання та водовідведення.
3. Газопостачання та опалення.
4. Управління відходами та логістика.

Детальний опис цих аспектів свідчить про глибоке розуміння бізнес-процесів і забезпечить життєздатність проекту в довгостроковій перспективі.

Вибір надійного постачальника обладнання є критично важливим для проектування свиноферми з кількох причин. Цей вибір безпосередньо впливає на рентабельність, продуктивність і довгострокову стійкість бізнесу. Наприклад, компанія Big Dutchman позиціонується як світовий лідер у виробництві системного обладнання для сучасних тваринницьких комплексів. Асортимент їхньої продукції охоплює широкий спектр технологічних рішень – від автоматизованих систем годівлі та комп'ютеризованого управління мікрокліматом до обладнання для очищення повітря та оптимізації енергоспоживання. Компанія надає повний спектр послуг, що включає комплексне супроводження проекту – від етапу початкового планування до його запуску в промислову експлуатацію [4].

Також у цьому розділі слід описати транспортну логістику, зокрема систему під'їзних шляхів для доставки кормів та вивезення продукції, що забезпечує безперервність і ефективність бізнес-процесів.

РОЗДІЛ 10. СИРОВИННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЄКТУ

У цьому розділі необхідно надати комплексний аналіз і стратегію постачання ключових ресурсів. Це забезпечує ресурсну безпеку підприємства, мінімізує операційні ризики та підтверджує стійкість проекту до цінових коливань на ринку.

1. Забезпечення кормами.

Одне з важливих питань в ухваленні рішення щодо будівництва свинокомплексу – аналіз наявності кормової бази, її якості і ціна. У виробництві свинини близько 75% виробничих витрат – це витрати на корми. Отже, корми є основною складовою собівартості виробництва, тому їхнє постачання вимагає особливого обґрунтування.

2. Забезпечення біологічним матеріалом і медикаментами.

Генетичний матеріал. Зазначити джерела постачання племінного матеріалу, що забезпечує високу продуктивність (багатоплідність, швидкі

прирости). Це може бути придбання спермодоз від провідних генетичних компаній, що гарантує використання передової генетики.

Ветеринарні препарати. Описати систему постачання медикаментів (вакцин, антибіотиків), що є критичним для забезпечення епізоотичної стабільності.

Таким чином, ця інформація потрібна, щоб довести її фінансову стійкість та операційну надійність.

РОЗДІЛ 11. ФІНАНСОВИЙ ПЛАН

Цей розділ є ключовою складовою, що забезпечує економічне обґрунтування всього проекту. Метою цього розділу є моделювання фінансових потоків та оцінка життєздатності бізнесу, що є критично важливим для залучення інвестицій та кредитування. Головними елементами цього розділу є такі.

1. *Основні фінансові прогнози звіти.* Ці звіти формують основу для аналізу та надаються з прогнозом на 3–5 років.

2. *Інвестиційні та операційні витрати.* Капітальні витрати (CAPEX): перераховуються всі одноразові інвестиції.

3. *Оцінка інвестиційної привабливості.* Для обґрунтування проекту використовуються ключові показники ефективності, засновані на дисконтуванні грошових потоків.

4. Аналіз ризиків.

Таким чином, цей розділ у бізнес-плані свинокомплексу є обов'язковим, оскільки він є економічним обґрунтуванням проекту. Він перетворює ідею в конкретні цифри, показуючи, як бізнес буде генерувати прибуток і коли він стане рентабельним. Він є основою для залучення інвесторів та кредиторів.

РОЗДІЛ 12. СТРАТЕГІЯ ФІНАНСУВАННЯ

У розділі «Стратегія фінансування» бізнес-плану свинокомплексу необхідно чітко визначити, як буде залучатися фінансовий капітал для реалізації проекту. Цей розділ переконує інвесторів та кредиторів, що у вас є реалістичний план фінансування, який враховує всі потреби проекту та мінімізує ризики.

1. Загальний обсяг фінансування.
2. Джерела фінансування.
3. Графік фінансування та освоєння коштів.
4. Умови повернення інвестицій [1, с. 78–79].

Цей розділ служить основним інструментом переконання для потенційних інвесторів і банків. Він демонструє, що ініціатор проекту не лише розуміє загальну вартість, але й має конкретний план, як і звідки він отримає кошти. Наявність детальної стратегії мінімізує ризики в очах фінансових партнерів.

ВИСНОВКИ

Свинарство в Україні має значний потенціал завдяки стабільно високому попиту на продукцію. Щоб мінімізувати помилки та забезпечити стабільний прибуток, критично важливо розробити детальний бізнес-план. Слід дотримуватись усіх рекомендацій та враховувати специфіку кожного етапу ведення бізнесу.

Український ринок м'яса ще не перенасичений, тому проблем зі збутом зазвичай не виникає. Реалізація поголів'я наразі здійснюється переважно живою вагою на м'ясокомбінати. Останнім часом, однак, середні та великі комплекси все частіше інвестують у власні забійні цехи. Рівень рентабельності сучасного свинарства становить 25–30%, а окупність проекту, як правило, настає через 5–6 років.

Отже, бізнес-план у свинарстві є незамінним інструментом для успішного підприємництва, оскільки допомагає у стратегічному плануванні, управлінні фінансами, залученні інвестицій і управлінні ризиками, підвищуючи шанси на успіх у цій висококонкурентній галузі. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Зеліско І. М. Імперативи фінансового забезпечення діяльності аграрних холдингів. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2015. № 1. С. 76–81. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/13390/1/I_Zelisko_EMB_1_IS.pdf
2. Костецький Я. І. Стратегія формування і розвитку аграрного сектору України: теорія і практика : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 356 с.
3. Олійник О. О., Олійник Т. І. Грошові потоки в аграрній сфері економіки: науково-організаційні основи формування і розвитку: монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2011. 228 с.
4. Big Dutchman. URL: <https://www.bigdutchman.com/uk/>
5. Фінансовий менеджмент : підручник / за кер. А. М. Поддєрьогіна. Київ : КНЕУ, 2008. 536 с.
6. Поліщук О. А., Поліщук О. Т. Інвестиційна привабливість регіону в умовах фінансової децентралізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2019.

Вип. 27. Ч. 2. С. 40–43.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2019-27-29>

7. Саблук П. Т. Стан і напрями розвитку аграрної реформи. *Економіка АПК*. 2015. № 2. С. 10–17. URL: https://eapk.com.ua/web/uploads/journals_pdf/15_02_10-17_merged.pdf
8. Сороківська М. В., Юсипович О. І. Фінансовий менеджмент (математичний інструментарій) : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2025. 282 с.

REFERENCES

- Big Dutchman. <https://www.bigdutchman.com/uk/>
- Kostetskyi, Ya. I. (2017). *Stratehiia formuvannia i rozvytku ahrarnoho sektoru Ukrainy: teoriia i praktyka* [Strategy of formation and development of the agricultural sector of Ukraine: Theory and practice]. TNEU. Ternopil.
- Oliinyk, O. O., & Oliinyk, T. I. (2011). *Hroshovi potoky v ahrarnii sferi ekonomiky: naukovo-orhanizatsiini osnovy formuvannia i rozvytku* [Cash flows in the agricultural sector of the economy: Scientific and organizational bases of formation and development]. NNTs IAE. Kyiv.
- Poddierohin, A. M. (Ker.). (2008). *Finansovyi menedzhment* [Financial management]. KNEU. Kyiv.
- Polishchuk, O. A., & Polishchuk, O. T. (2019). *Investytsiina pryvablyvist rehionu v umovakh finansovoi detsentralizatsii* [Investment attractiveness of the region in the conditions of financial decentralization]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo»*, 27(2), 40–43. <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2019-27-29>
- Sabluk, P. T. (2015). Stan i napriamy rozvytku ahrarnoi reformy [Status and directions of development of agrarian reform]. *Ekonomika APK*, 2, 10–17. https://eapk.com.ua/web/uploads/journals_pdf/15_02_10-17_merged.pdf
- Sorokivska, M. V., & Yusypovych, O. I. (2025). *Finansovyi menedzhment (matematychnyi instrumentarii)* [Financial management (mathematical tools)]. Novyi Svit-2000. Lviv.
- Zelisko, I. M. (2015). Imperatyvy finansovoho zabezpechennia diialnosti ahrarnykh kholdynhiv [Imperatives of financial support for agricultural holdings]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*, 1, 76–81. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/13390/1/I_Zelisko_EMB_1_IS.pdf